da pod poveljstvom Fakri-paše, namreč cela izmidska divizija, ojačena z mnogimi maloazijskimi bataljoni in 1000 mož prostovoljnih čet pod poveljstvom Fethibega. Ta armada je taborila ob reki Kavak, to je na gornjem koncu galipolskega polotoka. V Carigradu so upali, da bodo prišle te čete za hrbet bolgarsko-srbski armadi pri Čataldči ter bodo skušale prekiniti zvezo med odrinsko in čataldško armado. Bolgarsko vojno poveljstvo je na podlagi teh vesti zaukazalo zboru 50.000 mož, ki je taboril pri Dimotiki, južno od Odrina, da udari proti jugu, poišče turško armado na galipolskem polotoku ter jo skuša odbiti. Med bolgarsko armado so se nahajali tudi srbski in makedonski bataljoni. V torek, dne 4. februarja zjutraj se je bitka začela; razširila se je tako, da se je vršila na 15 km dolgi bojni črti, to je od saroškega zaliva Egejskega morja pa do Šarkoja ob Marmarskem morju. Bitka je trajala skoro cela 2 dneva. Prvi dan so Turki svoje postojanke trdovratno branili. V noči od torka na sredo so dobili Bolgari novo pomoč. V sredo zjutraj so turške čete začele napad na bolgarsko armado ob reki Kavak. Bolgarsko konjeništvo je ob Marmarskem morju pritisnilo z vso silo na Turke, infanterija in topništvo pa sta se navalila na glavno turško armado. Turki so se začeli umikati. Sprva so se umikali v popolnem redu, ko pa jih je naskočila bolgarska konjenica, se je umikanje turške armade izpremenilo v divji beg. Bolgarska konjenica je z golimi sabljami napravila med bežečimi Turki grozen nered. Bolgari so zajeli en maloazijski bataljon, ki je zaostal za drugimi. Bolgari so Turke na begu neprestano zasledovali in zasedli utrjeni kraj Talke Makoj. Turki so bežali do utrjenih postojank pri Bulajirju, kjer je ozemlje med Egejskim in Marmarskim morjem široko komaj 5 km. Nato so Bolgari začeli takoj oblegati turške utrdbe pri Bulajirju. Turki so izgubili v tej bitki 15.000 mož, mrtvih in ranjenih. Bolgari so zasedli tudi mestece Milofito in Šarkoj ter imajo sedaj v svoji posesti večji del evropskega obrežja Marmarskega morja. Turška topničarka „Zahaf" je streljala z morja na bolgarske čete, a Bolgari so ji tako dobro odgovorili, da je morala odpluti. Grške ladje vozijo neprenehoma srbske vojake na galipolski polotok. Turki bežijo z Galipolija.

Na galipolskem polotoku se je že tudi vršila druga bitka med Turki in Bolgari. V soboto, dne 8. februarja, so namreč Turki iz trdnjave Bulajir napadli Bolgare. Prišlo je do ljutega boja, ki je trajal do 3. ure popoldne. Turki so bili zopet premagani in so bežali nazaj v Bulajir. Izgube Turkov so velike. Na bojnem polju je ležalo veliko število mrtvih in ranjenih, med mrtvimi je 20 turških častnikov. Turki so pustili na bojišču mnogo pušk in topov. Učinek bolgarskih topov in naskok infanterije je bil za Turke naravnost uničevalen. Tudi bolgarske izgube so precejšnje. Pri Šarkoju so hoteli Turki izkrcati nove čete; 20 turških ladij je pripeljalo v pristanišče. Bolgari so prve čete, ki so se izkrcale, napadli in jim prizadjali velike izgube. Ladje so pobegnile.

Bolgari imajo namen, vzeti Turkom na galipolskem polotoku utrdbe ob Dardanelah, ki so sicer močne, pa tudi stare, da bi potem grške ladje mogle skozi Dardanele v morsko ožino in izkrcavale bolgarsko-srbsko in grško vojaštvo za Čataldčo pred Carigradom. Če se Bolgarom posreči, premagati Turke na galipolskem polotoku, in ta načrt se jim bo skoro gotovo posrečil, potem pa bodo balkanske zvezne države imele ključ do Carigrada, ker bodo mogle turški čataldčki armadi pasti za hrbet.

Boj za Skader.

Boj za Skader traja dalje. Glavno poveljstvo oblegovalne armade je prevzel kralj Nikolaj sam. Nekateri listi so poročali, da je med Turki v Skadru nastala nezadovoljnost proti poveljniku Riza-begu in da je bil ta zavratno umorjen. Druge vesti pa zopet pravijo, da je Riza-beg hudo obolel in da je prevzel poveljstvo Skadra Essad-paša. Ta je poslal dne 5. t. m. v črnogorsko taborišče svoje odposlance, po katerih je dal sporočiti, da je baje še-le sedaj izvedel o sklenjenem premirju. Dva črnogorska odposlanca sta nato odgovorila Essad-paši, da je premirje že odpovedano in da se zopet začne vojska. Črnogorcem pred Skadrom je prišel na pomoč tudi del srbskih čet iz Leša. Srbi s svojimi velikimi oblegovalnimi topovi uspešno obstreljujejo Taraboš in tudi mesto. Kralj Nikolaj je polivalil junaštvo srbskih častnikov in armade. — Dne 7. februarja se je začel glavni naskok na Skader in goro Taraboš. Nad 200 težkih topov bruha ogenj na Turke na celi črti. Kralj Nikolaj je s svojim štabom zasledoval potek boja z nekega griča. Koje počil prvi strel, je kralj vstal, snel svojo čepico in dejal: „Vsemogočni Bog, pomagaj danes meni in mojemu narodu!" ter se nato prekrižal. Godba je zaigrala črnogorsko narodno himno, navzoči pa so klicali kralju navdušeni „Živio!" Boj se je razvil z vso ljutostjo. Turki so na črnogorski ogenj slabo odgovarjali. Turška baterija na gori Muselni je umolknila, na kar je črnogorska infanterija goro z bajonetnim naskokom zavzela. Čez pol ure so Črnogorci zasedli tudi utrdbo Gajtani. Okoli poldneva je padla tudi utrdba Bušat v roke Črnogorcem. Domneva se, da Turkom v Skadru primanjkuje streljiva. Vreme okrog Skadra je zelo slabo. Nastal je hud mraz, ki zelo otežkočuje gibanje oblegovalnih čet.

Po večdnevnem ljutem boju se je Črnogorcem in Srbom posrečilo osvojiti si važno trdnjavo Mali Bardanjol. V črnogorski armadi vlada veliko veselje radi zavzetja te važne predskadrske utrdbe, od koder lahko Črnogorci obvladajo vse bližnje turške postojanke in lahko tudi obstreljujejo mesto samo. Črnogorci so imeli v bojih za Bardanjol 2500 mrtvih in ranjenih. Na turški strani pa je padlo 4000 mož, katere so pustili Turki ležati na bojnem polju. Skupno imajo črnogorsko-srbske čete od začetka drugega dela vojske baje 6000 mrtvih in ranjenih, kar priča, da so boji za Skader res silno vroči. Boj za goro Taraboš in utrdbo Brdica divja že več dni. Črnogorci in Srbi se vedno bolj približujejo Skadru. Pričakuje se, da se mesto ne bo moglo več dolgo ustavljati oblegovalcem.

Grki.

Boji med Grki in Turki so zadnji čas bolj utihnili. Grki oblegajo mesto Janino. Mesto je od vseh strani obkoljeno. Prebivalstvo v mestu trpi pomanjkanje, ker primanjkuje najpotrebnejšega živeža. — Grške ladje križarijo na tihem v bližini Dardanel in prežijo na turške ladje.

Novo povelje generala Savova.

Vrhovni poveljnik bolgarske armade, general Savov, je izdal na bolgarske čete sledeče dnevno povelje: „Turki so s svojim postopanjem pri mirovnih pogajanjih dokazali, da so sklenili premirje samo zato, da bi s tem pridobili čas. Vendar pa so se zelo zmotili, če so mislili, da bodo na ta način ojačili svojo armado. Toda tudi bolgarska armada je porabila premirje za to, da se je na primernih krajih ojačila in pomnožila ter se preskrbela s potrebnim živežem in strelivom. Naša armada je sedaj močnejša in silnejša kot kdaj prej, dočim so turške čete razdvojene in slabotne. Bolgari, vrzite se na sovražnika in poženite turške divjake črez morje!"

Turkom je zmanjkalo drobiža.

Turki se nahajajo tudi v velikih denarnih škripcih. Vojska požre mnogo denarja, katerega pa Turkom silno primanjkuje. Državne kase so prazne, posojila pa turški državniki tudi ne morejo nikjer dobiti. Lotiti se hočejo zadnjega sredstva. Z Angleži so se začeli pogajati radi prodaje starega turškega sultanovega trona, ki je iz čistega zlata. Ta tron so Turki l. 1514 vzeli Perzijcem kot vojni plen. Ceno so nastavili za ta tron 20 milijonov kron.

Skrb bolgarske vlade za družine.

Na Bolgarskem je mnogo družin, katerim so padli na bojiščih očetje, bratje ali drugi moški člani, ki so družini poprej skrbeli za kruh. Bolgarska vlada obrača posebno skrb na te družine. Vlada je naročila, da se daje družinam potrebna podpora, da se morejo doživeti. Poleg dosedanje redne podpore pa se mora tistim družinam, ki so ostale popolnoma same brez kakega moškega člana, poskrbeti tudi za pomladno setev. Notranje ministrstvo je občinam naročilo, da se morajo tem družinam zorati njive, seme pa se dobi po znižani ceni od države potom gospodarskih organizacij. Za novoosvobojene kraje se bodo dala semena popolnoma brezplačno, kakor se za te kraje sploh vse stori, kar je le mogoče, da prebivalstvo čim bolj občuti blagoslov osvobojenja.

V osvojenih mestih.

Več mest, ki so po zmagoviti bolgarski vojski prešla v bolgarske roke, je na vlado v Sofiji vložilo prošnjo, da smejo svoja, po večini turška imena, izpremeniti v bolgarska. Nekatera mesta se hočejo odslej imenovati po kakem bolgarskem generalu ali carskih princih. Ministrstvo je tem prošnjam ugodilo. V osvobojenih krajih se vkljub krvavim nasledkom vojske vrše med krščanskim ljudstvom mnoge slavnosti na čast bolgarskim zmagam. Ljudstvo povsod z velikim veseljem pozdravlja zmagovite bolgarske čete. — Mestni svet v Sofiji je sklenil, da imenuje nekatere ulice po znamenitih krajih vojske, n pr. Lozengrajska, Lüleburgaška, Čataldška ulica itd.

Dar bratu in hvaležnost bratska.

Slovenci so kot najmanjše slovansko pleme storili v korist „Rdečega križa" na Balkanu več, kakor bi bilo pri njihovih skromnih sredstvih mogoče pričakovati. Marsikateri kmet ali delavec si je odtegnil takorekoč od svojih ust, da bi nekoliko olajšal velike bolečine ranjenih bratov in veliko bedo zapuščenih vdov in sirot onih junakov, ki so padli v boju proti Turkom za sveti križ in zlato svobodo. Oni so dobili svoje težke rane, ker so šli pomagat bratom, da bi jih rešili izpod turškega jarma. Oni so šli v boj za brate po veri in narodnosti. Bila je torej sveta dolžnost vsakega kristjana in vsakega Slovana, da jim podeli svojo pomoč posredno ali neposredno. Iz slov. krajev so prišli zdravniki, prihajali so darovi v denarju, obleki, posteljini itd. Bolgari, Srbi in Črnogorci so bili obdarovani in srčno hvaležni za to preblagim dariteljem. Še potomci sedanjih hrabrih junakov in njihovih rodbin se bodo s hvaležnostjo spominjali onih oddaljenih bratov, živečih v raznih pokrajinah, ki niso pozabili vojskujočih se kristjanov proti krutemu sovražniku na Balkanu. Saj je isti sovražnik pred večimi stoletji pustošil tudi po slovenskih deželah, o čemur nam pripoveduje ne samo zgodovina, ampak pak tudi pravijo slovenske narodne pripovedke in narodne pesmi. Naravno je torej, da je vskipela naša kri, ko se je objavila vojna proti Turkom in da je vsakdo želel zmage krščanskemu orožju, da divji Turčin ne bo nikdar več teptal slovanske zemlje! In Slovenci, če drugače niso mogli več pomagati kristjanom, molili so za njihovo zmago in darovali po svojih močeh, spominjajoč se pogosto: „Zrno do zrna poga-ča, kamen do kamna palača."

Prof. A. Bezenšek, Sofija.

Politični ogled.

— Dne 6. februarja: Proračunski odsek državnega zbora razpravlja o italijanskem vseučilišču. Italijani bi radi, da bi se ustanovilo vseučilišče v Trstu, kar pa Slovenci ne moremo dovoliti, ker bi se Trst s tem še bolj polahonil. Tudi vlada se je izrekla proti temu, da bi bilo vseučilišče v Trstu. — Iz Petrograda se poroča, da so neki ruski nezadovoljneži pripravljali na odposlanca našega cesarja, princa Hohenlohe napad, a da ga je policija preprečila. Ruski car je princa zelo prijazno sprejel.

— Dne 7. februarja: Ker je poveljnik avstrijske vojne mornarice, Montekukoli, zunaj naše države naročil za 23 milijonov kron mornariških potrebščin, so ga začeli celo dunajski vladni listi napadati, ker je z naročili v inozemstvu se škodovalo avstrijski industriji in delavstvu. Pravijo, da bo admiral Montekukoli odstopil. — Nevarno je obolel nadvojvoda Jožef. — Srbski ministrski svet je sklenil odposlati v Rim k papežu posebno odposlanstvo, ki bi imelo namen, se pogovoriti s sveto stolico o razmerah katoličanov v Srbiji in novopridobljenih deželah. Srbija želi skleniti s sv. Očetom poseben dogovor.

— Dne 8. februarja: Ruski car Nikolaj je princa Hohenlohe zopet zelo prijazno sprejel, na kar je princ odpotoval v Avstrijo. Razmerje med Avstrijo in Rusijo postaja vedno bolj prijateljsko. — V Meranu na Tirolskem je umrl bivši češki namestnik grof Coudenhove. — Anglija in Nemčija sta se dozdaj vedno gledali po strani. Sedaj pa poročajo listi, da delata obe državi na to, da bi se sprijaznili. Celo glede medsebojnega oboroževanja in gradbe novih bojnih ladij se hočeta odslej prijateljsko domeniti.

— Dne 9. februarja: Cesar je sprejel ogrskega ministrskega predsednika Lukača, kateri mu je poročal o političnem položaju na Ogrskem. — Na Nemškem slavijo letos 100letnico zmage nad Napoleonom. Vršijo se velike slavnosti, katerih se udeležuje tudi nemški cesar. — V Mehiki v Ameriki je izbruhnila vojaška vstaja. Uporniki so se polastili glavnega mesta ter so predsednika ljudovlade, Madero, vjeli.

— Dne 10. februarja: Cesarjev odposlanec princ Hohenlohe se je danes vrnil iz Petrograda in izročil cesarju Francu Jožefu lastnoročno pismo ruskega carja. — Nadvojvodi Jožefu se obrača zdravstveno stanje na bolje. — V Londonu so uprizorile ženske, ki zahtevajo žensko volilno pravico, nemire. Prerezale so celo brzojavne žice. — Vstaja v Mehiki traja naprej. Pri včerajšnjih bojih med vstaši in vladnimi četami je bilo 250 oseb mrtvih in več sto ranjenih.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

16. nedelja: 2 postna; Juljana, devica in mučenica.
17. pondeljek: Konštantija; Donat in tovariši, mučenci.
18 torek: Simeon, škof, Flavijan, škof.
19. sreda: Julijan, spoz.; Konrad.
20. četrtek: Eleuterij, škof in mučenec.
21. petek: Eleonora, kraljica; Maksimiljan, škof.
22. sobota: Stol sv. Petra v Antiotiji.

* **Duhovniške spremembe.** Č. gospod Alojzij Musi, ki je bil zavoljo bolezni v začasnem pokoju, je nastavljen kot kaplan na Polzeli. Pri čč. gg. lazaristih so se izvršile te-le izpremembe: g. Mihael Klančnik je prestavljen iz Ljubljane v Celje; g. Franc Birk iz Celja v Ljubljano; g. Franc Javšovec, superior v Gradcu, je hudo obolel ter se zdravi v Voloski.

* **Državni zbor** je imel sejo v ponedeljek, dne 10. t. m. in v torek, drugi dnevi so prepuščeni delovanju finančnega odseka, v katerem se še vedno posvetujejo o osebno-dohodninskem davku. Prej se je mislilo, da bo finančni odsek hitreje rešil svojo nalogo in da bo že ta teden med 9.—16. februarjem mogla zbornica sama sklepati o davčnih predlogah, sedaj pa je dvomljivo, ali bo odsek že prihodnji teden predložil svoje načrte zbornici. Ako bo treba, bo drž. zbor zboroval celi mesec februar. Deželni zbori bi potemtakem imeli samo 3 tedne na razpolago, in sicer 2 tedna pred Veliko nočjo in 1 teden po Veliki noči. Za mesec majnik se nameravajo sklicati že delegacije. V državni zbornici se razpravlja ta teden tretje čitanje zakona o nalezljivih boleznih in prvo čitanje zakonskega načrta o varstvu pekovskih delavcev. V ponedeljkovi seji se je zakon o nalezljivih boleznih sprejel. Pri razpravi o postavi glede varstva pekovskih delavcev pa je poljski socialist Reizes pričel z obštrukcijskim govorom, ki ga je končal ob ¼ na 12. uro ponoči. Koncem seje je bila zbornica nesklepčna.

* **Za kaj se gre?** Krščansko-socialno slovensko glasilo „Naša Moč" Krasno opisuje pomen Jugoslovanske strokovne zveze (J. S. Z.) Izvaja tako-le: Popolnoma napačna je misel tistih, ki sodijo, da gre pri Jugoslovanski strokovni zvezi samo za delavsko reč. Vidimo jih mnogobrojno takih, ki gredo mimo Jugoslovanske strokovne zveze lepo mirno k svojemu delu in se ne brigajo za-njo, češ, kaj se je treba meni vtikati v delavske zadeve. Ta pravi: pri nas ni nobene tovarne; drugi: z delavci opraviti imeti, je samo sitnost; tretji: ne vem, kako bi se lotil itd. Vsi ti so na napačnem potu. Skrb za delavce ni samo skrb za en stan, ampak skrb za nas vse, skrb za narod, skrb za domovino. Soc. demokracija odtuji svoje člane, svoje pristaše, veri in domu. Napoji jih s sovraštvom do krščanstva in duhovstva; iztrga jim pa tudi lju-